

конвергентності і мультимедійності передач. Крім того, аналітичні програми помітно відрізняються від українських підвищеною емоційністю і категоричністю.

Ключовою унікальною особливістю іспанських національних спортивних газет є клубна ангажованість редакційної політики видань. Також великий вплив на спортивну пресу Іспанії надає пріоритет висвітлення футболу, що звісно приносить шкоду іншим видам спорту. Таке явище безпосередньо пов'язане з його винятковою популярністю у цій країні.

ЛІТЕРАТУРА

1. Починкин А. В. Экономика физической культуры и спорта : учебное пособие. Малаховка : МГАФК, 2011. 200 с.
2. «Футбол»: одна гра – два канали. Футбол 1/2/3 : сайт. URL: <https://footballua.tv/ua/news/7400-futbol-odna-igradva-kanala>
3. Asociación para la Investigación de Medios de Comunicación (AIMC) : site. URL: <https://www.aimc.es/>
4. Football Espana : site. URL: <https://www.football-espana.net/>
5. International Federation of Football History & Statistics : site. URL: <https://www.iffhs.com/>
6. OJD : site. URL: <https://www.ojd.es/>

*Стадник Наталія
Науковий керівник – проф. Лановик Зоряна*

РЕЦЕПЦІЯ ФЕНОМЕНА ХУДОЖНЬОЇ РЕАЛЬНОСТІ НА ПРИКЛАДІ ТВОРЧОГО ДОРОБКУ АМЕРИКАНСЬКОГО ПИСЬМЕННИКА СТІВЕНА КІНГА

Дослідження особливостей внутрішньої організації художніх творів цікавить літературознавців здавна. На кожному історичному етапі її наукове осмислення розширюється. До актуальних проблем у цій сфері належить окреслення явища художньої реальності, завдяки якому можливе виявлення не лише композиційного аспекту текстів літературного спрямування, а й специфіки внутрішнього наповнення твору через рецепцію образної системи, ідейно-тематичне тло сформованого митцем віртуального світу, в який «занурюється» потенційний читач. Творення власного світу автором формується на тлі його фантазій, а також певної моделі світосприйняття, яка закладена підсвідомо, успадковується і передається з покоління в покоління. На основі цього літературознавці та критики у своїх працях наголошують на ролі національного міфу як первісної рецепції світу і його форм відображення під час творення фіктивної реальності.

До найгрунтовніших робіт, що стосуються теоретичного осмислення цього феномена належать наукові праці Е. Городницького «Художественный мир литературного произведения в контексте творческого процесса», Д. Лихачова «Внутренний мир художественного произведения», а також В. Савина «Художественный мир литературного произведения в теоретическом осмыслении», у яких автори окреслюють не лише еволюцію рецепції віртуальної реальності, але і його домінуючу позицію під час виявлення специфіки внутрішньої організації художнього твору.

Метою нашої статті є дослідити особливості рецепції явища художньої реальності на прикладі творчого доробку сучасного американського письменника Стівена Кінга.

Загалом рецепція та формування смислової ідейності художнього світу – складний і тривалий процес, тому прийнято виокремлювати декілька етапів у його формуванні. До першого належать праці відомих мислителів доби Ренесансу, у яких митець уподібнюється до Бога-творця, адже силою власної уяви творить новий світ. Так, наприклад, один із представників цього періоду Ф. Сідні писав, що «природа ніколи не в силі прикрасити світ так чудово, як це роблять митці. Її світ – мідь, яку поети перетворюють в залізо» [5, с. 152]. Наступним етапом осмислення художнього світу твору була епоха бароко та класицизму. У працях німецьких філософів висвітлено важливі положення про зв'язок автора твору і його рецепції світу. Серед них вагоме місце займають роботи В. фон Гумбольдта, де він пише, що «природа – лише сірий предмет, а митець має перетворити його на об'єкт фантазії» [1, с. 168]. Цю позицію розвивали також інші вчені, серед яких – Гегель, котрий займався дослідженням вищої трансцендентної реальності, яка була наслідком уяви і базою для подальшого

осмислення цього феномена наступниками. Вагомий внесок у цьому напрямку здійснили російські науковці XIX століття, зокрема В. Белінський у праці «Статті про народну поезію. Стаття II» (1841 р.), де висвітлив розуміння «загального» та «індивідуального» у мистецтві [4, с. 7]. Та все ж ключовий етап у розумінні та окресленні явища художнього світу літературного твору припадає на радянський період. У той час появилися основні праці про феномен художньої реальності таких вчених, як М. Бахтіна, М. Лотмана, а також Д. Лихачова. Останній у своїй науковій роботі «Внутрішній світ художнього твору» (1968 р.) писав, що «внутрішній світ художнього твору має свої власні взаємозв'язані компоненти і закономірності, власні виміри і сенс як цілісна система» [3, с. 76].

Попри те, що кожен етап процесу становлення і рецепції явища художнього світу мав певні наукові здобутки, все ж не було окреслено і сформовано класифікаційної бази, за якою можна було би визначати приналежність віртуальної реальності до певного типу у залежності від специфіки побутування у ній основних ідейних аспектів. Саме тому ми опираємося на світоглядну концепцію розуміння навколишнього світу, запропоновану в начальнометодичному посібнику з теорії літератури З. Б. Лановик та М. Б. Лановик [2], котрі виділяють такі основні типи художньої реальності: міфологічний; історичний; реалістичний; фантастичний; містичний; оніричний.

На основі цієї концепції виявляємо на практичному рівні особливості побутування художнього світу творів одного із найвідоміших сучасних американських письменників – Стівена Кінга, котрий втілює численні варіації та комбінації фантастичного як домінанти у поєднанні з іншими жанрами, що у сукупності творить незвичну та складну побудову художнього світу тексту. Він є автором понад 70 творів різних за жанрами малої і великої прози. Хоча кожен витвір має своє художнє наповнення, об'єднує їх те, що містять домінанту фантастичного, що поєднується із іншими жанрами та розширює межі віртуальної реальності. Стівен Кінг був фанатом фантастичних оповідок та романів ще із дитинства, і це залишило відбиток на його доробку, в якому домінує власне цей метажанр.

Так умовно в його творах простежуємо та виокремлюємо такі взірці ключових форм художнього світу: гротескно-фантастичний, містично-фантастичний та міфологічно-фантастичний. Окреслення першого типу уміщує в собі поєднання протилежних явищ, де через ірреальність та комічність митець хоче передати проблеми реального буття. Порушуючи гострі та болючі теми, показує їх у незвичному форматі. До цієї групи належать такі відомі романи автора, як «Керрі», «Піднесення», «Крістіна» та ін. Для другого типу художньої реальності характерний не до кінця розкритий образ потойбічної сили, яка впливає на персонажів та події у творі. Він залишається символічним і відіграє домінантну роль упродовж всього сюжету. До цього типу належать такі відомі романи, як «Ловець снів», «Воно», «Аутсайдер» та ін. Для третього типу характерний акцент на міфах, віруваннях та древніх традиціях. Найкращим прикладом постає роман-епоса «Темна вежа», де простежуємо компонент міфологічного, зокрема американського фольклору, який автор вміло поєднує із чималим набором різних жанрів, де ключове місце все ж відведене фантастиці.

Зазначимо, що такий поділ є умовним і може варіювати, оскільки у кожному типі художньої реальності присутні й інші його підвиди, проте за основу ми взяли висвітлення особливостей моделювання художнього світу творів Кінга, у якого домінантним є метажанр фантастики. Вважаємо, що проблема в моделюванні художньої реальності літературних творів, їхньої специфіки є актуальною і повинна стати предметом подальших досліджень літературознавців.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гумбольдт В. фон. Язык и философия культуры. Москва: Прогресс, 1985. 452 с.
2. Лановик З., Лановик М. Теорія літератури. Матеріали до курсу: навчально-методичний посібник. Тернопіль: Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, 2013. 84 с.
3. Лихачев Д. Внутренний мир художественного произведения. Вопросы литературы. Москва. 1968. Выпуск 8. С. 74-87.
4. Савина В. В. Художественный мир литературного произведения в теоретическом осмыслении. Под-секция 1. Литературоведение Харьковского национального университета им. В. Н. Каразина. 10 с.

5. Сидни Ф. Защита поэзии. Москва: Наука, 1982. С. 143–326.

Думін Уляна-Марія
Науковий керівник – доц. Бабій Ірина

СЕМАНТИКО-ГРАМАТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЯКІСНИХ ПРИКМЕТНИКІВ У ПОЕЗІЇ ЮРІЯ ІЗДРИКА

Семантико-граматичний підхід до вивчення прикметників як повнозначної частини мови відкриває чималі можливості опрацювання їхнього статусу як складних функціональних одиниць.

У поетичних творах широко використовуються прикметники, які мають вагомий естетичний й експресивний можливості завдяки своїй структурній побудові та семантичним ознакам. «Визначальну семантичну особливість прикметника становить те, що він виражає статичну ознаку предмета» [1, с. 124].

Про виражальні можливості прикметників ідеться у працях О. Воронової, В. Дятчук, С. Єрмоленко, А. Критенко, І. Бабій, З. Петрової, Л. Пустовіт, Л. Ставицької, Л. Савченко, О. Сидоренко, Н. Сологуб та інших.

Майстрам поезики якнайкраще вдається втілити специфіку прикметників різної семантико-граматичної природи у своїх текстах. Одним із них є відомий сучасний український поет Юрій Іздрік, який захоплює своєю багатогранністю, образністю та самобутньою манерою письма. Оскільки творчість поета поки що не є вивченою з лінгвістичного погляду, наше дослідження – актуальне.

Добрірно-витончена й метафорична творчість поета-постмодерніста є надзвичайно багатогою на прикметники, домінуючими у використанні яких, є, власне, прикметники якісного типу, що «виражають прямі, безпосередні ознаки предметів» [4, с. 150], які можуть проявлятися різною мірою.

Мета статті – здійснити семантико-граматичний аналіз якісних прикметників у поетичних текстах Юрія Іздріка. Основними завданнями дослідження є: укласти картотеку прикметників, виявлених у поезії Ю. Іздріка, охарактеризувати семантику якісних прикметників, з'ясувати їх граматичні особливості.

Залежно від розташування якісних прикметників щодо означуваного іменника у текстах Ю. Іздріка розрізняємо такі моделі: прикметник у препозиції: «спритних чорно-златих ос» [3, с. 165]; прикметник у постпозиції: «дорога коротка і проста» [2, с. 218]; «лебеді чорні тотемні» [2, с. 257].

У поетичних текстах Юрія Іздріка прикметники цього розряду називають:

- 1) просторові та часові ознаки: «а берег далекий манить берегами» [2, с. 36];
- 2) риси характеру та розумового складу людей, що живуть у реальному та у видуманому світах, а саме: характеризують внутрішні характеристики людей: «10 відважних повстанців» [2, с. 57]; «лицар стильний і хоробрий» [2, с. 269]; «настирний торговець» [3, с. 64]; богів: «злий мусульманський аллах» [3, с. 187]; відомих постатей із фольклорних джерел: «блаженний Бернардо» [3, с. 222]; «Вінсент, справедливий і грізний» [3, с. 223]; «добрий Тарасе» [3, с. 224], про яких йде мова у поезії «Станіслав і 11 його визволителів»;
- 3) фізичні риси людей: «дівчеське цибате» [2, с. 81];
- 4) зовнішні та фізичні характеристики тварин: «гожі коні» [2, с. 36]; «сліпе цуценя» [2, с. 258]; «риби прегарні» [2, с. 8]; «птахи хисткі» [2, с. 8]; [3, с. 40]; «спритних чорно-златих ос» [3, с. 165];
- 5) вікові риси тварин: «мале лебедятко» [3, с. 257]; «мале цуценя» [2, с. 258];
- 6) внутрішні характеристики представників світу фавни: «самотній павук» [3, с. 165]; «неслухняний птах» [3, с. 60];
- 7) загальну оцінку понять та явищ: «хороша відмазка» [2, с. 44]; «політ вільний» [2, с. 55]; «перспектива чітка» [3, с. 147]; «різні смішні пісні» [2, с. 174]; «добра думка» [3, с. 61].

Здійснивши семантико-граматичний аналіз, ми простежили й такі якісні прикметники, які надають якісну антонімічну оцінку поняттю, наприклад, у поезії «VANGELIS», а саме: «а добрий звістці» [2, с. 86] – «вісті недобрі» [2, с. 86];